

Název práce:

Grafické projevy u ohrožených žáků mladšího školního věku

Autor práce:

Bc. Štěpán Járka

Vedoucí práce: doc. PhDr. Peadr. Anna Kucharská, Ph.D.

V tématu předkládané práce se studentovi daří zajímavě kombinovat jeho studijní obory (výtvarnou výchovu a pedagogiku) a věnuje se problematice grafického projevu u žáků, kteří se jeví jako riziková z hlediska specifické poruchy učení.

Práce Štěpána Járky obsahuje všechny povinné formální náležitosti, jako jsou abstrakt, klíčová slova, teoretická a empirická část, diskuze, závěr.

V samotném úvodu chci ocenit studentovu motivaci k napsání této práce, ale také jeho přemýšlení o problematice žáka se specifickou poruchou učení na začátku jeho vzdělávací dráhy. Zdálo by se, že tato problematika patří do oblasti speciální pedagogiky, psychologie. Student o tématu přemýšlí v kontextu výtvarné výchovy. Dokonce svou pozornost obrací na roli/význam učitele výtvarné výchovy v procesu diagnostiky specifické poruchy učení. Tento přístup považuji za oceněný, neboť v tzv. třístupňovém modelu péče o žáky se specifickou poruchou učení je učitel součástí týmu školních odborníků v procesu diagnostiky a následném nastavení podpůrných opatření. Štěpán Járka se ve své diplomové práci pokouší odhalit specifika výtvarného projevu žáků, které jsou ohroženy rozvojem specifické poruchy učení.

Teoretická část je rozdělena do dvou širších kapitol. První z nich je věnována představení jednotlivých poruch učení a poradenského systému, který působí v oblasti školství. Přibližuje tzv. třístupňový model péče a krátce se zmiňuje o preventivně-intervenčním přístupu. *Ráda bych studenta požádala, aby toto téma blíže vysvětlil v průběhu samotné obhajoby.*

Od vstupní kapitoly, která je věnována poradenství přechází k představení jednotlivých variant SPU. Zařazuje dyslexii, dysgrafii, dysortografii atd. Zdá se mi, že pro účely této práce není nutné představovat všechny podoby SPU, ale spíše akcentovat ty, které jsou spojeny s grafickým projevem - popř. spojení výtvarné výchovy a jednotlivých obtíží. *Ráda bych studenta požádala, aby v průběhu obhajoby vysvětlil, jak může učitel výtvarné výchovy přispět k zlepšení jemné motoriky žáka.*

Ve druhé kapitole teoretické části nás autor uvádí do základů výtvarné terminologie, využití kresby jako projektivní metody. Student nezapomíná poznamenat, že právě interpretace dětské kresby může být zavádějící. Spojení teoretické a praktické části představuje kapitola 2.6 Rey-

Osterriethova komplexní figura. Autor věnuje jejímu popisu a administraci dostatečnou pozornost, neboť to je klíčová metoda, kterou používá v empirické části.

V úvodu empirické části si student formuluje výzkumné cíle a postup práce k jejich dosažení (tzv. Výzkumné úkoly). Smysl této práce tkví ve vytvoření výtvarných úkolů, jejichž hodnocení bude inspirováno hodnocením Rey-Osterriethovy komplexní figury, tudíž je budou moci použít pedagogové k rozpoznání možného rizika SPU u svých žáků.

Rok 2020 lze označit za nepříznivý pro mnohé z nás, ale v tomto kontextu si dovoluji poznamenat, že byl nepříznivý i pro autora této diplomové práce, neboť realizovat sběr dat v tomto období bylo extrémně náročné. Bohužel to poznal také autor. Oceňuji, že veškeré komplikace popisuje a zároveň zohledňuje v interpretaci výsledných dat.

Výzkumný vzorek tvořili tedy žáci třetího ročníku dvou tříd.

Výzkumná baterie obsahovala čtyři úkoly. Dva jsou standardizované – Rey-Osterriethova figura (dvě části) a poté dva autorské výtvarné úkoly. V prvním z nich šlo o sestavení geometrické plošné kompozice, ve druhém o kresbu zátiší (zde bylo klíčové zachycení perspektivy).

Tzv. Reyova figura byla hodnocena standardním postupem pod supervizí vedoucí práce, autorské metody na základě postupu, který vytvořil sám student. K prezentaci dat využívá postupů popisné statistiky. Metodologickou slabinou této práce je skutečnost, že chybí údaje o možné přítomnosti dysgrafie/dyspnie u jednotlivých žáků, nižší výkon ve zkoušce nemusí znamenat přítomnost dysgrafie. Na druhou stranu pozitivně hodnotím, že si student tuto skutečnost uvědomuje (viz strana 42).

Kvantitativní data jsou doplněna ještě hrubou kvalitativní analýzou prací všech zapojených žáků. Posledním zdrojem dat jsou výsledky z dotazníků, které byly určeny učitelkám. Prezentaci dat završil podrobnými kazuistikami žáků s nejvyšším a nejnižším počtem bodů, což se mi zdá jako dobré rozhodnutí (s ohledem na množství získaných dat).

V diskuzi oceňuji, že student nahlíží metodologické nedostatky své studie a především význam pilotáže, kterou bohužel nerealizoval. V této části postrádám diskuzi s odbornou literaturou. Opět doporučuji, aby ji student doplnil v průběhu ústní obhajoby.

Závěr celé práce je vhodně vystavěný. Student přemýšlí nad reedukačním potenciálem výtvarné výchovy. Budu ráda, když toto téma rozvine v průběhu obhajoby.

V poslední řadě bych se ráda krátce vyjádřila k jazykové stránce diplomové práce. Z práce se zdá, že kolega Járka se nebojí výzev a možná se bude chtít v budoucnu dále věnovat odbornému psaní v oblasti výtvarné výchovy. V tomto případě bych mu doporučila psát kratší věty a využít služby korektora, který by korigoval text po stylistické stránce.

I přes výše uvedené výtky doporučuji práci k obhajobě.

V Praze, 3. 1. 2021   Mgr. et Mgr. Olga Kučerová, Ph.D.